

Beatrijs Lauwaert
DE TAFELS VAN VERMENIGVULDIGING

kapel Campo-Santo 26 XI - 19 XII 2004

Voor Willem

Wij komen ter wereld, met rouw, uit de graven;
met rouw, die gepast is, omdat wij nog dood zijn.
Ons lichaam ontstond uit de grond en uit planten,
om eens te bereiken een veilige haven.

Jan Hanlo

De plooiën van de tijd

Lente 2002. Twee jaar nadat ik voor het eerst een vliegtuig nam leidde ik een workshop schilderen/literatuur in Alcalà de Henares, de oude universiteit van Madrid. Ik ontmoette er de Italiaan Fabrizio Crisafulli die de workshop licht/ruimte gaf. We bleken op dezelfde manier in situ installaties te maken. Hij vertrok daarvoor vanuit zijn ervaring als architect en theatermaker, ik vanuit die als schilder, maar de fysieke aanwezigheid, de verwarrende ervaring van het eigen lichaam binnenin het lichaam van een welbepaalde ruimte doet bij beiden het eigenlijke werk. Fabrizio zei kom naar Rome. Ik was er nog nooit. Het was nochtans een droom om ernaartoe te gaan sinds ik vijftien was en mijn broer filmregie studeerde in Cinecittà. 1968. Vierendertig jaar oud was het verlangen. Een mensenleven lang. Ik ben niet zo goed in wachten, maar soms onverdraaglijk goed in wachten op het juiste moment voor iets dat belangrijk is. En dit was het juiste moment voor Rome.

Eind jaren tachtig had ik af en toe plooiën getekend en geschilderd, ik herinner mij die studies als een constant gevecht tussen orde en chaos waartoe ik zowel aangetrokken als afgestoten werd. Zelfs bij een eenvoudige plooi val verdwaalde ik telkens opnieuw. Wat is een lijn, een vlak, het licht het donker? Bij plooiën is alles overgang, nuancerend.

Nu en dan verschenen ze in nieuw werk, zoals in 1994 de uitgespaarde lendedoek op foto's van Christus aan het kruis en in 1997 in de kamervullende installaties 'Plooiën (sprookjesachtig gewelddadig)'. Na de vele installaties van 'Stillevenns met (melk)kannen' was dit de tweelingbroer en het logische, bijna organische vervolg: een projectaanvraag om in de lente van 2003 de plooiën in Rome te bestuderen.

In de Academia Belgica kon ik een kamer krijgen, een paleis in de Villa Borghese, het grootste en oudste park, de groene hartvormige long vol prachtige grote bomen. Roma. Waar de democratie voor het eerst in de praktijk gebracht werd en waar twee weken later op 15 februari de grootste vredesmanifestatie aller tijden plaatsvond. We waren met een paar miljoen toen we met de kleuren van de regenboog langs de ruïnes van de oudheid liepen. Het was pas nadien in de keuken van de Academia dat ik op televisie zag dat er op hetzelfde moment over de ganse aardbol vredesbetogingen liepen. Maar ik loop vooruit, het is niet die plooi waar ik nu met u naar wil kijken. Mijn voet- en oogwerk in dienst van de schone kunsten begon toen ik de eerste dag tijdens de eerste wandeling in Rome nietsvermoedend aankwam bij de Via en de Piazza delle Coppelle. Was dit niet het adres waarnaar de vijftienjarige haar brieven stuurde? De Piazza Navona vlakbij?

Een plooi die openviel. Bernini spuwde water en vuur. Maar ik misleid je opnieuw, ik kende hem toen nog niet, enkel de klank van die zeven letters. Ik liep op pleinen en stapte kerken en musea binnen zonder namen in mijn hoofd. Ook bij de schilderijen van Caravaggio verloor ik eerst elke notie van tijd en plaats zonder aan de naam van de maker te denken. Er kwam in Rome geen eind aan de stenen en marmeren beelden, aan de mythische en religieuze schilderijen, en het duizelde er van de plooiën. Plooiën van het aangezicht. Plooiën van de kleren. De aangeklede mens, het aangeklede interieur. Binnen enkele dagen zag ik ze overal, elk ding op mijn kamer, elke mens die ik tegenkwam, elk bouwsel, elke gedachte elke dialoog elke herinnering bestond plots uit plooiën.

Reizend

Na het overrompelende Rome kwam ik weer op mijn plooi tijdens werk op het vulkaaneiland Fuerteventura, het eiland van de sterke winden. Naar buiten gestulpte aardlagen, berggeworden lavastromen, uitgestrekte ijle duinenlandschappen van overzee aangewaaid Saharazand, bronzen panorama's wanneer de zon laag stond. Onder het raam van mijn hotelkamer beukte en rolde, siste en brulde de zee, dag en nacht. Ik ging er mee slapen, ik stond er mee op. Wanneer ik 's morgens de beslapen lakens zag hoorde ik de witte plooien bulderen. Dat ben ik beginnen fotograferen. Alle latere foto's en keuzes zijn daaruit voortgekomen. Het fotograferen van opspattend rivierwater vanop de reling van de boot op de Schelde of tijdens de tweede maand in Rome vanop de stadsbusboot op de Tiber. De tocht deze lente naar Pamukkale in Turkije om het witte plooienlandschap van travertijn te zien en te fotograferen. De keuze tenslotte om in deze catalogus de foto te gebruiken van een stukje van mijn bed in Kunming in de Chinese provincie Yunnan, 2001.

'De tafels van Vermenigvuldiging' is een tweeluik, het eerste de catalogus, het tweede de tentoonstelling in de kapel. Elk luik is een aparte compositie van bij elkaar gebrachte plooien. Terwijl ik dit schrijf heb ik twee dagen in de kapel gewerkt, de tentoonstelling is een installatie in de maak waarvan de foto's in de catalogus een belangrijk deel zijn. In beide composities wordt het statische in beweging gezet, van de stenen onthoofde beelden op het Romeinse kerkhof tot de processie van tafels in de kapel. En het omgekeerde, kolkend water gefixeerd als een pasteltekening. De monumentale eeuwenoude witte landschappen van Pamukkale zijn gekrompen en hun harde materie is vluchtig geworden als stof, poeder, sneeuw, veertjes. De travertijn heeft osteoporose. Het kleine, het detail, de close up toont zich in zijn monumentaliteit,

de witte beslapen lakens worden een universum van weidse landschappen, komen aanrollen als golven van de zee of liggen in andere foto's rustig in foetushouding verder te slapen.

Het is dat wat mij waarschijnlijk zo gepassioneerd maakt door plooien, de manier waarop de aard van de werkelijkheid er zich in herkent. En verstoopt.

Plooi:

Rimpel. Golfachtige vorm in een soepele stof (onderscheiden van vouw, een geperste plooi). Dat valt tussen de plooien, gaat ongemerkt voorbij, is van geen belang.

Golving in een aardlaag of in gesteente. Rimpel in een deel van het dierlijk of plantaardig organisme. De plooien van de hersenen.

De plooien van het voorhoofd. Een lelijke plooi in het karakter. De plooien van het menselijk hart, de geheimste schuilhoeken.

Plooi, verkeerde valse vouw, kreuk. Zijn jas zit vol plooien. De plooien gladstrijken, onregelmatig- of verkeerdheden wegnemen.

lets in de oude plooien vouwen.

Bocht, buiging, boog.

Model, fatsoen, vorm, maaksel.

Zijn gezicht in de plooi zetten, ernstig kijken. Hij raakt nooit uit de plooi, hij verliest nooit zijn ernst, zijn waardigheid.

Vorm of neiging van het karakter of de geest.

In hun plooien zie je hen het scherpst: de eigenheid van Caravaggio, Bernini, Michelangelo, Leonardo Da Vinci. Ferdinand Hodler, Zurbaràn, Hiroshige, Utamaro, Hokusai. Hun temkracht en vleugelslag. Hun niet aflatende poging om het eindeloze te begrenzen en begrenzingen op te heffen. Om de chaos in de ogen te kijken en er een voorlopige ordening voor te vinden.

Plis, origami de la pensée
par Louise Warren

Contre la stèle moussue, le corps, la robe de pierre repose. Les
feuilles s'ouvrent, les tiges s'élancent, s'écartent, la tête vole
ailleurs. Le corps se tient seul, en appui sur le vent. Le buste verdit
et la pierre reste muette.

*

Muscles de la poitrine et plis du tissu. Main potelée, plis dans la
paume. Montre-moi ce que font tes yeux quand ils regardent.

*

Torsades de soie autour des objets, drapé des bouteilles. Même
le verre dans le verre crée d'autres plis. Ce que j'apprends de la
transparence.

*

Une tenture peinte, ocre. Il y a longtemps, une rivière tombée
d'un plafond.

*

Quatre est un pli.

*

L'escalier, les calorifères, tu te souviens de la Maison Arents. Je les
regarde encore comme des éventails. Dans ma tête, les mêmes
airs d'accordéon.

*

Le pli fait apparaître, redonne le vivant.

*

Est-ce pour plus de certitude, tu peignais tes pichets en rouge.
Mère, fille écrivais-tu ensuite. Mère, fille pour que cela demeure
vivant.

*

Longs becs de porcelaine, d'autres plis, d'autres murmures.
Multiples visages des plis.

*

Les volets et les vêtements, le w de nos noms. Cette lettre dépliée
qui recueille nos questions, nos doutes.

*

L'écorce des arbres, d'autres pliures, chemins des fourmis.

*

Je vois le fil de la pensée.

*

Le linge à sécher dans le bleu de Rome. Le calcaire de Turquie. Les
plis de mon lac de neige, origami.

*

Cela circule entre les doigts comme le vent, l'air, la grâce. Gestuelle à l'intérieur de l'étoffe. Sculptures, strates d'histoire, de mémoire, de temps.

*

Du pli le mouvement s'allonge, jaillit ou s'efface, le pli est actif. Pli et pensée se touchent presque, tant ils travaillent la forme, tant ils la creusent.

*

Le pli, intuition et tension, ouvre d'autres sentiers, d'autres lieux. Révèle et dévoile.

*

Point de force ou de repos, d'abandon. Parfois le désordre s'agite dans la matière, on imagine le tourbillon de l'esprit, son accélération, le triomphe du mouvement, qui s'accroche et garde, maintient l'élan, l'emportement du geste créateur.

*

Le pli, contemplation sculptée.

*

Vois les manches de la robe. Ne donnent-elles pas à la mort son élégance?

*

Certaines lignes accidentelles s'offrent comme des fragments d'inconscient, des gestes réflexes, des signes qui attestent l'accumulation de la tension jusque dans sa torsion, son étouffement, ses nœuds.

*

Le pli exprime le déplacement de la pensée, il développe un langage dans un monde parallèle.

*

Le pli, à l'image du trait, capte vivement la sensation. Si vif qu'il semble s'emparer de la chair, de l'objet, mais c'est de la forme que le pli s'éprend. Qu'il soit empreint de fluidité, de légèreté ou de dureté, le pli s'affirme et permet à l'objet de sortir de lui-même, de s'animer.

*

Le pli dessine le vivant pour contempler la mort afin que le dernier mouvement du cœur soit en paix, intact, scellé. Le squelette aplati, drapé de lumière, de pluie, le squelette se tourne vers la terre, vers des reliques d'insectes.

*

Le pli se souvient des doigts, garde le geste à l'intérieur pour mémoire. L'acte de l'artiste se retient dans les plis.

L'artiste qui se donne, se donne avec son œuvre. En pure perte. Il a besoin des plis pour envelopper son don.

*

Foto's Beatrijs Lauwaert:

- 1 Cimitero acattolico, Testaccio, Rome mei 2003
- 2 Cimitero acattolico, Testaccio, Rome mei 2003
- 3 Kunming, Yunnan, China april 2001
- 4 Academia Belgica, Villa Borghese, Rome mei 2003
- 5 Academia Belgica, Villa Borghese, Rome mei 2003
- 6 Pamukkale, Turkije april 2004
- 7 Parador Nacional, Puerto del Rosario, Fuerteventura maart 2003
- 8 Pamukkale, Turkije april 2004
- 9 Academia Belgica, Villa Borghese, Rome mei 2003
- 10 Pamukkale, Turkije april 2004
- 11 Parador Nacional, Puerto del Rosario, Fuerteventura maart 2003
- 12 Parador Nacional, Puerto del Rosario, Fuerteventura maart 2003
- 13 Academia Belgica, Villa Borghese, Rome mei 2003
- 14 Academia Belgica, Villa Borghese, Rome mei 2003
- 15 Caleta Negra, Ajuy, Fuerteventura maart 2003

Foto's in situ, Walter De Wilde:

- 16 kapel Campo-Santo, Sint-Amandsberg november 2004
- 17 kapel Campo-Santo, Sint-Amandsberg november 2004
- 18 kapel Campo-Santo, Sint-Amandsberg november 2004

ORGANISATIE

Cultureel Comité St.-Amandsberg:

W. De Wilde, voorzitter, organisator/coördinator - H. Van Doorne, secretaris, public-relations

L. De Bruecker, penningmeester, L. Audenaert, commissaris, N. Ramon, afgevaardigde bij cultuurplatform,

Fr. Bassleer - H. Mestdagh - L. Van Acker - K. Van Overwalle - A. Van Nuffel

P. & N. Vermoere-De Wilde, werkende leden en/of medewerkers

MEDEWERKING

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Afdeling Beeldende Kunst en musea*.

(*projectsubsidie/realisatie werk Beatrijs Lauwaert)

Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 9de directie - Kunst en Cultuur

Stadsbestuur Gent, diensten Culturele Zaken en Receptieve Ruimten.

Technische diensten St.-Amandsberg.

BESCHERMLEDEN

Jan Andries J. & L.	Heusden/Destelbergen
De Bruycker R. nv	vleeshandel, Antwerpsesteenweg 326, St.-Amandsberg. 09-228.23.17
De Sutter jan	beëdigd landmeter-expert, Romeinsplein 13, Zottegem/Velzeke. 09-360.67.40
Haentjes Edilbert	architect, Krijgslaan 27, Gent. 09-225.01.71
Hans Van Doorne	consulent telecommunicatie, Twaalkamers 21, Gent. 09-224.18.80
Maison Dorée	stoffen, Hundelgemsesteenweg 117c, Ledeborg - ook te Brussel
Martens D.	advocaat, Antwerpsesteenweg 360, St.-Amandsberg. 09-228.26.79
Micholt-Vinquier St.	Poperingestraat 63, Gent
Sint-Jan de Deo	psychiatrisch centrum, Fratersplein 9, Gent. 09-225.82.96
Van Damme	likeurstokerij/jenever, Issegem 2, Balegem. 09-362.50.25
Tom Pieters	Twaalfkamers 23, Gent

COLOFON

Samenstelling catalogus & layout:

Beatrijs Lauwaert,
Patrick Jouret (oogpunt.)

Fotografie: Beatrijs Lauwaert,

Walter De Wilde (in situ)

Teksten: Louise Warren, Beatrijs Lauwaert

Druk: Sint-Joris nv, 300 exemplaren

Gelegenheidsuitgave:

originele tekening op een litho
(64x48cm)

DONATEURS-ADVERTEERDERS

BUNDERVOET	Banketbakkerij, allerlei specialiteiten & fijngebak, Antwerpsesteenweg 348, Gent / St. Amandsberg. tel. 09-228.23.37
CLAEYS	Optisch centrum, hoorapparaten, Heldenlaan 16, Zottegem. te. 09-360.17.00
CELSIUS +	Verwarming, klimatisatie, sanitaire installaties Gentbruggestraat 66, Gent/St.-Amandsberg tel/fax 09-329.36.72
DE WILDE - DE DECKER	Verzekeringsmakelaars, Beëdigd Landmeter-expert, Twaalfkameren 23, Gent. tel. 09-225.49.18
OOGPUNT.	reclame in vorm! Meivuurstraat 2/1b, Herentals. tel. 014-70.42..89, www.oogpunt.be
SINTJORIS nv	Drukkerij, Losstraat 4, 9850 Merendree, tel. 09-321.99.99 - fax. 09-321.99.80